

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Victor Boico, Elena Cobzac

a judecat, fără citarea părților recursurile ordinare declarate de către succesorul părții vătămate Borga Maria, de către avocatul David Larisa în numele succesorului părții vătămate Borga Maria, de către avocatul Postica Serghei în numele inculpatului Dubița Anatolie și de către inculpat, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 20 decembrie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2018 în cauza penală în privința lui

***Dubița Anatolie XXXXX**, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în s.
XXXXX, r-nul XXXXX*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.08.2016– 20.12.2017;

Instanța de apel: 22.02.2018– 19.06.2018;

Instanța de recurs: 23.11.2018 – 19.02.2019.

Asupra recursurilor ordinare declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 20 decembrie 2017, *examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, conform procedurii prevăzute de art.364¹ Cod de procedură penală*, Dubița Anatolie a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art.287 alin.(2) lit. a) Cod penal la 3 ani și 3 luni închisoare;
- în baza art.179 alin.(2) Cod penal la 2 ani închisoare;
- în baza art. 201¹ alin.(4) Cod penal la 10 ani închisoare.

În baza art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate inculpatului Dubița Anatolie i s-a stabilit pedeapsă definitivă – 15 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

S-a dispus încasarea de la Dubița Anatolie în beneficiul lui Ciotu Trofim și Ciotu Valentina suma de a câte 15 000 lei pentru fiecare, cu titlu de prejudiciu moral.

S-a dispus încasarea de la Dubița Anatolie în beneficiul lui Ciotu Trofim și Ciotu Valentina suma de 2 500 lei pentru asistența juridică.

S-a încasat de la Dubița Anatolie în beneficiul succesorului părții vătămate Borga Maria prejudiciul material în sumă de 34 270 lei și prejudiciul moral în sumă de 500 000 lei

S-a dispus încasarea de la Dubița Anatolie în beneficiul succesorului părții vătămate Borga Maria suma de 3 000 lei, despăgubiri pentru întreținerea copilului minor Borga Ionuț (a.n.20.05.2014), de la data de 08.02.2017 până la atingerea majoratului de către copil.

S-a încasat din contul lui Dubița Anatolie în beneficiul succesorului părții vătămate Borga Maria suma de 2 500 lei pentru asistența juridică.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că la data de 27.03.2016, aproximativ la ora 14⁰⁰, Dubița Anatolie fiind în stare de ebrietate alcoolică, având scopul comiterii unui act de huliganism, aflându-se în gospodăria lui Ciotu Trofim și Ciotu Valentina, amplasată în s. XXXXX, r-nul XXXXX, încălcând grosolan liniștea și ordinea publică, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, în prezența altor persoane a inițiat o ceartă cu ultimii numindu-i cu cuvinte necenzurate, motiv servind faptul, că Ciotu Valentina i-a interzis să intre încasă.

Prelungindu-și acțiunile sale huliganice și manifestând o obraznicie deosebită, Dubița Anatolie le-a aplicat acestora multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzându-i lui Ciotu Valentina conform raportului de expertiză medico-legală nr.1689/D din 30.06.2016, vătămări neînsemnate și lui Ciotu Trofim conform raportului de expertiză medico-legală nr.1690/D din 30.06.2016, vătămări corporale ușoare. Acțiunile inculpatului au fost curmate de către Carabeț Olga, Bîtca Valeriu și Rusu Pavel.

Acțiunile lui Dubița Anatolie au fost încadrate în baza art.287 alin.(2) lit. a) Cod penal – *huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, ce se deosebesc prin obraznicie deosebită, săvârșită de către o persoană care anterior a săvârșit un act de huliganism.*

Tot el, la data de 27.03.2016, aproximativ la ora 14⁰⁰, a pătruns ilegal în ograda gospodăriei lui Ciotu Trofim și Ciotu Valentina, amplasată în s. XXXXX, r-nul XXXXX,, astfel încălcând drepturile prevăzute de art.29 din Constituția Republicii Moldova, privind inviolabilitatea domiciliului, iar la cerința proprietarilor de a părăsi domiciliul a refuzat, aplicând violența fizică față de Ciotu Trofim și Ciotu Valentina, cauzându-le conform rapoartelor de expertiză medico-legală nr.1689/D din 30.06.2016 și nr.1690/D din 30.06.2016, vătămări neînsemnate și respectiv vătămări corporale ușoare.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art.179 alin.(2) din Codul penal – *violarea domiciliului, adică pătrunderea și rămânerea ilegală în domiciliul unei persoane, fără consimțământul acesteia și refuzul de a-l părăsi la cererea ei, acțiune săvârșită cu aplicarea violenței.*

Tot el, Dubița Anatolie la data de 21.01.2017, în intervalul de timp de la ora 21⁰⁰-21³⁰, fiind în stare de ebrietate alcoolică, s-a deplasat la magazinul alimentar „Garant Iovu” situat în s. Răzeni, r-nul Ialoveni, unde concubina sa Borga Galina activa în calitate de vânzătoare. Ajungând în incinta magazinului, a servit băuturi alcoolice, după care a inițiat un conflict cu aceasta din motive de gelozie.

Continuându-și acțiunile sale criminale, după ce Borga Galina a închis magazinul și se deplasa spre domiciliu pe traseul Chișinău-Cimișlia, situat în preajma s. Răzeni în direcția or. Cimișlia, fiind urmărită de către Dubița Anatolie, a fost ajunsă din spate și a apucat-o cu ambele mâni de gât sugrumând-o, apoi i-a aplicat intenționat mai multe lovituri cu pumnii peste diferite părți ale corpului, în deosebi în regiunea capului, cauzându-i conform raportului de expertiză nr.19/D187 din 11.05.2017 vătămări corporale grave care au legătură directă cu decesul, după care a lăsat-o în șanțul de scurgere de pe marginea traseului.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 201¹ alin. (4) Cod penal - *violența în familie, adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au cauzat vătămarea gravă a integrității corporale soldată cu decesul victimei.*

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către succesorul legal al părții vătămate Borga Maria și de către avocatul acesteia David Larisa, care au solicitat casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri cu condamnarea inculpatului în baza art.145 alin.(2) lit. a), e¹), j) Cod penal la 30 ani închisoare, argumentând următoarele:

- concluzia instanței de fond în partea reîncadrării acțiunilor inculpatului din prevederile art.145 alin.(2) lit. a), e¹), j) în cele ale art.201¹ alin.(4) Cod penal sunt neîntemeiate;

- inculpatul a solicitat examinarea cauzei în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, iar instanța de fond a admis cererea, însă ulterior ilegal a recalificat acțiunile inculpatului în baza art.201¹ alin.(4) Cod penal;

- prin adoptarea încheierii de acceptare a cererii inculpatului și dispunerea examinării cauzei în baza art.364¹ Cod de procedură penală, instanța a constatat în rezultatul verificării actelor, că inculpatul a comis omorul unei persoane iar acțiunile acestuia just au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art.145 alin.(2) lit. a), e¹), j) Cod penal, or, în caz contrar nu admitea cererea și nu dispunea examinarea cauzei în procedură simplificată, fapt ce atestă contrazicerea concluziilor instanței din încheiere cu cea din sentință privind recalificarea acțiunilor inculpatului din omor în violență;

- inculpatului urmează a i se stabili pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 30 de ani pe capătul de învinuire art.145 alin.(2) lit. a), e¹), j) Cod penal, or, o asemenea persoană este deosebit de periculoasă și aflându-se la libertate reprezintă un pericol real pentru familiile Borga și Ciotu.

3.1 Apel împotriva sentinței a declarat acuzatorul de stat, care a solicitat casarea parțială a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a lui Dubița Anatolie în baza art.145 alin.(2) lit. a), e¹), j) Cod penal la 14 ani închisoare.

În conformitate cu prevederile art. 84 Cod penal prin cumul parțial al pedepselor ai stabili definitiv lui Dubița Anatolie 17 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis. Menținerea celorlalte dispoziții ale sentinței.

În argumentarea solicitărilor s-au invocat următoarele motive:

- sentința este contrară legii, fapta lui Dubița Anatolie fiind greșit reîncadrată în baza art.201 alin.(4) Cod penal;

- deși victima Borga Galina concubina cu inculpatul și aceasta în conformitate cu prevederile art.133¹ Cod penal era membru de familie, în cadrul urmăririi penale s-a stabilit că Dubița Anatolie a acționat cu intenție directă urmărind scopul comiterii omorului cu premeditare, asupra unui membru al familiei, cu o deosebită cruzime, astfel că acțiunile acestuia urmau a fi corect încadrate în baza art.145 alin.(2) lit. a), e¹), j) Cod penal;

- la stabilirea pedepsei instanța de judecată nu a ținut cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat care este acuzat de comiterea a trei infracțiuni, dintre care una face parte din categoria infracțiunilor excepțional de grave - omorului săvârșit prin sugrumare ca fiind una din metodele ce demonstrează manifestarea cruzimii deosebite, cu bună știință asupra unui membru al familie, acțiuni săvârșite sub influența alcoolului, care conform prevederilor art.77 Cod penal sunt considerate ca circumstanțe agravante, iar scopul pedepsei penale este restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane, poate să

fie atins în circumstanțele stabilite, doar prin aplicarea față de condamnat a unei pedepse mai aspre, cu închisoare.

3.2 Nefiind de acord cu sentința cu apel a contestat-o și avocatul Postica Serghei în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Dubița Anatolie să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, invocând următoarele argumente:

- la stabilirea pedepsei instanța nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.6, 7, 61, 75,84 Cod penal în coroborare cu art.364¹ Cod de procedură penală, aplicându-i lui Dubița Anatolie o pedeapsă inechitabilă;

- instanța nu a ținut cont de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, precum și de faptul că cauza a fost examinată în procedură simplificată;

- prima instanță nemotivat și neîntemeiat a considerat că scopul pedepsei poate fi atins prin aplicarea celei mai aspre pedepse cu închisoare, fapt prin care a comis o eroare de drept la individualizarea pedepsei prin faptul, că nu a apreciat că Dubița Anatolie este pentru prima dată supus răspunderii penale, a recunoscut vina integral și s-a căit sincer de cele comise;

- cuantumul prejudiciului moral dispus spre încasare în beneficiul succesorului părții vătămate este exagerat, iar prejudiciul material nu a fost confirmat prin probe.

3.3 În cadrul ședinței de judecată apărarea a solicitat încetarea procesului penal pe capetele de învinuire prevăzute de art.art.179 alin.(2), 287 alin.(2) lit. a) Cod penal în temeiul art.2 din Legea cu privire la amnistie în legătură cu proclamarea independenței Republicii Moldova, argumentând că inculpatul și-a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise și a recuperat integral prejudiciul material și moral stabilit prin sentință.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2018 apelul declarat de avocatul S. Postica în numele inculpatului A. Dubița a fost respins ca nefondat.

Apelurile declarate de către succesorul victimei M. Borga, avocatul L. David în numele succesorului victimei M. Borga, părțile vătămate V. Ciotu și T. Ciotu și a acuzatorului de stat au fost admise, casată parțial sentința în partea calificării acțiunilor inculpatului A. Dubița din prevederile art.145 alin.(2) lit. a), e¹), j) în cele ale art.201¹ alin. (4) Cod penal și stabilirii pedepsei și pedepsei definitive, pronunțând o nouă hotărâre prin care:

- A. Dubița a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.145 alin.(2) lit. a), e¹), j) Cod penal la 13 ani închisoare;
- lui A. Dubița recunoscut vinovat în baza art.287 alin.(2) lit. a) Cod penal i s-a stabilit pedeapsa 3 ani 4 luni închisoare;
- lui A. Dubița recunoscut vinovat în baza art.179 alin.(2) lit. a) Cod penal i s-a stabilit pedeapsa 2 ani închisoare.

În baza art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, inculpatului A. Dubița i s-a stabilit pedeapsă definitivă – 17 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Celelalte dispoziții ale sentinței s-au menținut.

5. În decizia adoptată Colegiul penal a constatat, că la 21 ianuarie 2017, aproximativ pe la orele 21³⁰, A. Dubița fiind în stare de ebrietate alcoolică, având scopul comiterii omorului concubinei G. Borga, care conform prevederilor art.133¹ este membru de familie, s-a deplasat la magazinul alimentar „XXXXX” situat în s. Rezeni, r-nul Ialoveni, unde ultima activa în calitate de vânzătoare, unde ajungând în incinta magazinului, a servit

băuturi alcoolice, după care a inițiat un conflict cu acesta din motive de gelozie. Continuându-și acțiunile sale criminale, după ce G. Borga a închis magazinul și se deplasa spre domiciliu pe traseul Chișinău - Cimișlia situat în preajma s. Răzeni în direcția or. Cimișlia, fiind urmărită de către A. Dubița, a fost ajunsă din spate, a apucat-o cu ambele mâni de gât sugrumând-o, apoi i-a aplicat intenționat cu premeditate și deosebită cruzime mai multe lovituri cu pumnii peste diferite părți ale corpului, în deosebi în regiunea capului cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr.19/D din 11.05.2017, vătămări corporale grave, în urma cărora aceasta a decedat pe loc, după care cadavrul la aruncat în șanțul de scurgere de pe marginea traseului.

Instanța de apel a încadrat acțiunile lui A. Dubița în baza art.145 alin. (2) lit. a), e¹) și j) Cod penal – *omorul intenționat, a unei persoane, cu premeditate, asupra unui membru de familie, cu o deosebită cruzime*.

Instanța de apel a reținut că, prin probele prezentate de partea acuzării în ședința de judecată, cu certitudine s-a constatat ca fiind dovedită vinovăția inculpatului A. Dubița, în săvârșirea omorului intenționat a unei persoane, cu premeditate, asupra unui membru de familie, cu o deosebită cruzime.

Colegiul penal a conchis că concluzia primei instanțe în partea stabilirii termenului de pedeapsă în privința inculpatului A. Dubița, este prea blândă și în acest context, a respins alegațiile invocate de către avocat în interesele inculpatului întru susținerea unei pedepse mai blânde și a reținut ca fiind întemeiate argumentele relevate în cererile de apel declarate de către acuzatorul de stat și avocat în interesele părților vătămate, inclusiv de succesorul părții vătămate.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat care se caracterizează pozitiv, este angajat în câmpul muncii, anterior nejudecat, a recunoscut vina, cauza fiind examinată în procedura simplificată, prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, se căiește sincer de cele comise, are grad de invaliditate, a manifestat acordul cu cuantumul prejudiciului material și moral dispus spre încasare de către instanța de fond în beneficiul succesorului părții vătămate, a săvârșit toate trei infracțiuni sub influența alcoolului, cu aplicarea violenței, omorul fiind săvârșit asupra unui membru al familie, cu o deosebită cruzime .

La fel instanța a reținut că inculpatul a comis trei infracțiuni dintre care una, este excepțional de gravă, săvârșită asupra unui membru al familie, acțiuni săvârșite sub influența alcoolului, ceea ce se atribuie la circumstanțele ce agravează răspunderea inculpatului, circumstanțe care de către instanța de fond nu au fost apreciate.

La acest capitol Colegiul a mai reținut și metoda prin care inculpatul a comis omorul – prin sugrumare, or, această metodă este una care demonstrează manifestarea cruzimii deosebite, calificativ caracteristic și speței în cauză.

În concluzie instanța de apel călăuzindu-se de prevederile art.75 Cod penal, a conchis că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă doar prin stabilirea unei pedepse privative de libertate cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin.(8) Cod de procedură penală.

6. Împotriva hotărârilor judecătorești au declarat recursuri ordinare avocatul S. Postica în numele inculpatului și inculpatul A. Dubița, care invocând temeiurile de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6), 10), 11) și 16) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora cu dispunerea rejudecării cauzei în aceiași instanță în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului s-au invocat următoarele:

- conform art.364¹ Cod de procedură penală, inculpatul urmează să recunoască faptele, nu și încadrarea, or, încadrarea o face procurorul, iar odată ce fapta a fost greșit calificată acest fapt nu înseamnă că cercetarea judecătorească urmează a fi reluată, iar cauza să fie examinată în procedură generală și în acest caz inculpatul să nu mai poată beneficia de reducerea limitelor de pedeapsă;

- instanța de apel, constatând din oficiu că „Dubîța Anatolie a săvârșit omor prin sugrumare, or, această metodă este una care demonstrează manifestarea cruzimii deosebite, calificativ specific și speței în cauză” a ieșit din limitele învinuirii, deoarece în rechizitoriu procurorul a invocat „apoi i-a aplicat intenționat cu premeditare și deosebită cruzime mai multe lovituri cu pumnii peste diferite părți ale corpului, în deosebi în regiunea capului în urma căruia aceasta a decedat pe loc”;

-procurorul a descris doar mecanismul producerii leziunilor corporale la victimă, însă nu a specificat în ce s-a exprimat deosebita cruzime pe care ar fi manifestat-o inculpatul, iar instanța este lipsită de dreptul de a specifica aceasta din proprie inițiativă, întrucât această acțiune din partea instanței vine în contrazicere cu prevederile art.325 Cod de procedură penală;

- în actul de învinuire acuzarea nu a specificat în ce constau acele acțiuni ale inculpatului care ar putea permite a deduce că acesta a săvârșit omor cu premeditare;

- cuantumul prejudiciului dispus spre încasare în beneficiul succesorului părții vătămate Borga Maria este exagerat de mare reieșind din practica judiciară;

- soluția privind încasarea sumei de 3 000 lei lunar pentru întreținerea copilului minor Borga Ionuț până la atingerea majoratului este ilegală, deoarece A. Dubîța nu este înscris în certificatul de naștere al copilului la mențiunea „tată”;

- deși sancțiunea art.287 alin.(2) și 179 alin. (2) Cod penal prevede pedepse alternative sub formă de muncă neremunerată și amendă, prima instanță nemotivat și neîntemeiat a considerat că scopul pedepsei penale poate fi atins doar prin stabilirea celei mai aspre pedepse – închisoarea;

- inculpatul pentru prima dată este atras la răspundere penală, a recunoscut vina, s-a căit de cele comise, se caracterizează pozitiv, este angajat în câmpul muncii, este persoană cu grad de dezabilitate, este de acord cu suma prejudiciului dispus spre încasare, fapt ce denotă că acesta a realizat gravitatea faptelor și pericolul social al acțiunilor sale;

-faptul că A. Dubîța s-a aflat în stare de ebrietate nu poate prevala asupra tuturor circumstanțelor atenuante stabilite în speță;

- în privința capetelor de acuzare prevăzute de art.art.287 alin. (2) lit. a), 179 alin.(2) Cod penal sunt aplicabile prevederile art.2 al Legii nr.210 din 29.07.2016 privind amnistia;

- inculpatul a recuperat prejudiciul material și moral dispus spre încasare de către instanța de fond și a deschis două mandate electronice prin intermediul ÎS „Poșta Moldovei” pe numele părților vătămate Ciotu Trofim și Ciotu Valentina;

-în cadrul ședinței de judecată din 19.06.2018 apărarea a solicitat aplicarea în privința lui A. Dubîța a Legii nr.210 privind amnistia pe capetele de acuzare prevăzute de art.art.287 alin. (2) lit. a), 179 alin.(2) Cod penal, însă instanța în decizia adoptată nu s-a pronunțat asupra acestor solicitări, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art.6 par.1 CEDO;

la 20.07.2017 a fost adoptată Legea nr. 163 prin care Codul de procedură penală s-a completat cu art.art.473¹-473⁴, aceste prevederi legislative au ca scop constatarea de către instanțele judecătorești a condițiilor de detenție a condamnaților, iar în cazul constatării

circumstanțelor prevăzute la art.473³ alin.(3) Cod de procedură penală, instanța urma să dispună reducerea pedepsei condamnatului.

6.1 Nefiind de acord cu decizia instanței de apel cu recursuri ordinare au contestat-o succesorul părții vătămate M. Borga și avocatul acesteia L. David, care invocând temeiurile de drept prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, solicită, casarea parțială a deciziei în partea stabilirii pedepsei pe capătul de învinuire prevăzut de art.145 alin.(2) lit. a), e¹) și j) Cod penal cu aplicarea pedepsei - 30 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis. Menținerea sechestrului aplicat în cadrul urmăririi penale pe bunurile, mijloacele bănești și conturile bancare ale inculpatului.

În argumentarea recursurilor s-au invocat următoarele motive:

- la stabilirea pedepsei instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile art.art.61,75 Cod penal, stabilindu-i inculpatului o pedeapsă prea blândă în raport cu gravitatea faptei și cu consecințele survenite;

- instanța nu a luat în considerație practica judiciară și recomandările din Hotărârea Plenului CSJ cu privire la practica judiciară pe cauzele penale referitoare la infracțiunile de omor;

- pedeapsa stabilită inculpatului nu va atinge scopul prevăzut la art.61 Cod penal;

- inculpatul este o persoană agresivă și periculoasă, care nu se va corecta nici odată.

7. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului, inculpatului A. Dubița și avocatului L. David expuse în referințe, Colegiul penal consideră că acestea, urmează a fi admise din următoarele considerente.

Reieșind din prevederile art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

La fel, potrivit art.417 alin.(1) pct.7) și 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Cu referire la recursurile ordinare declarate de inculpatul Dubița Anatolie și avocatul acestuia Postica Serghei.

Cu referire la capătul de învinuire prevăzut de art.145 alin.(2) lit. a), e¹) și j) Cod penal, Colegiul lărgit reține că prezenta cauză a fost judecată în procedura simplificată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală. Din prevederile art.364¹ Cod de procedură penală rezultă, că procedura simplificată este aplicabilă doar dacă din probele administrate în cursul urmăririi penale reiese că faptele inculpatului sunt stabilite și sunt suficiente date cu privire la persoana acestuia pentru a permite stabilirea unei pedepse.

Prin urmare aplicarea procedurii simplificate este posibilă numai atunci când din probele administrate în cursul urmăririi penale rezultă că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

Până la adoptarea soluției privind admiterea sau respingerea cererii inculpatului, prin care se solicită judecarea cauzei în procedura simplificată prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, judecătorul la fel este obligat să verifice dacă: - rechizitoriul este întocmit în conformitate cu prevederile art.296 Cod de procedură penală; - actele de urmărire penală nu sunt lovite de nulitatea absolută prevăzute în art.251 alin.(2) Cod de procedură penală; - în faza de urmărire penală nu a fost încălcat principiul legalității în administrarea probelor;

- nu au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale garantate de Convenția europeană; - *fapta imputată inculpatului just a fost încadrată în conformitate cu dispozițiile prevăzute în Codul penal.*

În cazul în care în urma controlului preliminar a cauzei penale se constată că există vreo încălcare a normelor imperative din Codul de procedură penală sau din probele administrate în cursul urmăririi penale nu rezultă că faptele inculpatului sunt stabilite dincolo de orice dubiu rezonabil, instanța de judecată va respinge cererea de judecare potrivit procedurii simplificate.

Prin urmare, instanța de apel corect a remarcat faptul că prima instanță deși a examinat cauza în procedură simplificată, greșit a concluzionat că acțiunile inculpatului A. Dubița, incorect au fost calificate de către organul de urmărire penală în baza art. art.145 alin.(2) lit. a), e¹) și j) Cod penal, reîncadrându-le în baza art.201¹ alin.(4) Cod penal, constatând o altă stare de fapt, decât cea reținută în rechizitoriu.

În continuare, instanța de apel ținând cont de practica judiciară constantă, corect a remarcat că în situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art.364¹ Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor dispozițiilor art.364¹ alin.(1) și (4) Cod de procedură penală și nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decât cea din rechizitoriu și reținută de către prima instanță. În cazul în care prima instanță, pronunțând sentința în procedura simplificată, reține o altă situație și/sau o altă încadrare juridică decât cea constatată (stabilită) în rechizitoriu, instanța de apel din oficiu, conducându-se de prevederile art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, casează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre, prin care constată situația de fapt și încadrează această faptă așa cum au fost formulată în rechizitoriu și stabilește o pedeapsă în conformitate cu prevederile art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală.

Așadar, Colegiul largit constată, că instanța de apel în speță, analizând probele prezentate de organul de urmărire penală, corect a reținut situația de fapt și încadrarea juridică expusă în rechizitoriu în privința inculpatului A. Dubița, menționând că organul de urmărire penală corect a calificat acțiunile ultimului în baza art.145 alin.(2) lit. a), e¹) și j) Cod penal.

În continuare Colegiul ține să menționeze că instanța de apel constatând fapta infracțională comisă de inculpat, în decizie a indicat circumstanțele ce au fost stabilite și anume că – deși inculpatul a comis acțiunile în privința concubinei, însă aceasta nu indică neapărat că a avut loc o infracțiune de violență în familie. Astfel, ținând cont de doctrina penală și practica judiciară Colegiul largit reține că este posibil ca omorul intenționat să fie comis de către un membru de familie asupra unui alt membru al familiei. Prin urmare Colegiul constată că, modul în care a acționat inculpatul, multitudinea loviturilor și localizarea lor, acțiuni care au fost descrise prin rechizitoriu, inclusiv leziunile corporale depistate la victimă, precum și fractura cornului mare a osului hioid și cartilajului tirohidian, produs cu mâna, indică la intenția directă a inculpatului de a comite omor și că acțiunile acestuia demonstrează faptul, că își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, a prevăzut urmările prejudiciabile și a dorit survenirea acestor urmări. În deosebi intenția directă a inculpatului de a omorî victima se confirmă prin concluzia, că fractura cornului mare a osului hioid a fost produsă prin intermediul mâinii/mâinilor agresorului. Astfel, inculpatul a comis acțiuni de sugrumare a victimei pentru a o lipsi de viață, fapt ce exclude cu desăvârșire intenția de a comite doar violență în familie.

Prin urmare, în viziunea instanței de apel, circumstanțele descrise în rechizitoriu și constatate de instanța de apel indicate supra, confirmă prezenta în acțiunile inculpatului a tuturor elementelor constitutive a infracțiunii prevăzute de Cod penal, în învinuire fiind descrise elementele constitutive obligatorii, inclusiv modul de realizare a calificativului - cu deosebită cruzime, care s-a exprimat prin aplicarea unui număr mare de leziuni corporale și prin fractura cornului mare a osului hioid și cartilajului tirodian stâng al laringelui, adică prin sugrumare. Astfel, acțiunile lui A. Dubița. nu au fost îndreptate doar spre cauzarea de suferințe fizice și/sau psihice, dar și spre lipsirea de viață a părții vătămate, prin aceste acțiuni inculpatul urmărea un scop concret și avea o intenție unică, aceea de a omorî partea vătămată.

Instanța de recurs conchide, că concluziile raportului de expertiză medico-legală nr.19D/187 din 11.05.2017, indică direct la faptul că A. Dubița avea intenția de a o lipsi de viață pe partea vătămată, precum și conștientizarea lui, că cauzează victimei dureri intense, inutile și deosebit de chinuitoare pentru a o lipsi de viață, fapt ce confirmă latura subiectivă a omorului săvârșit cu deosebită cruzime. De asemenea, Colegiul penal lărgit reține că multitudinea loviturilor aplicate părții vătămate și a leziunilor corporale cauzate în rezultatul acestora, regiunea corpului unde au fost aplicate loviturile - în cap, care este regiune vitală, precum și sugrumarea victimei, indică la intenția lui A. Dubița de a săvârși omorul părții vătămate G. Borga cu o deosebită cruzime, prin cauzarea acesteia a suferințelor fizice înainte de deces. Astfel, inculpatul A. Dubița admitea în mod conștient, că în urma loviturilor aplicate de el cu deosebită cruzime va surveni decesul părții vătămate. Prin urmare, cu toate că inculpatul cu partea vătămată erau în relații de concubinaj, instanța de apel corect a calificat acțiunile inculpatului în baza art.145 alin. (2) lit. a), e¹) și j) Cod penal, reieșind din faptul că făptuitorul a manifestat intenție față de decesul victimei, dându-și seama că săvârșește infracțiunea cu deosebită cruzime.

Critica invocată de recurenți precum că instanța de apel a depășit limitele învinuirii și a reținut o altă situație decât cea stabilită prin rechizitoriu, constatând din oficiu că „Dubița Anatolie a săvârșit omor prin sugrumare, or, această metodă este una care demonstrează manifestarea cruzimii deosebite, calificativ specific și speței în cauză” , este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

Analizând textul deciziei, Colegiul penal lărgit constată că în fapta descrisă ca fiind comisă de A. Dubița în privința lui G. Borga,(f.d.100 vol. IV), instanța nu a depășit limitele învinuirii și a descris fapta constatată exact conform învinuirii formulate prin rechizitoriu.

Argumentele invocate de inculpat și avocatul acestuia referitor la cuantumul prejudiciului dispus spre încasare în beneficiul succesorului părții vătămate Borga Maria, care în opinia recurenților este exagerat de mare instanța de recurs le va respinge ca neîntemeiate.

În aspectul vizat Colegiul reține prevederile art.219 alin.(1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intenționează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Alin.(3) al normei sus indicate prevede, că prejudiciul material se consideră legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru:1) tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia; 2) **înmormântarea părții vătămate**; 3) plata sumelor de asigurare, indemnizațiilor și pensiilor; 4) executarea contractului de depozit al bunurilor.

Totodată art.221 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală stipulează că, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod, iar normele procedurii civile și normele procesului de mediere a litigiilor civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări.

Conform prevederilor art.1419 alin.(2) lit. a) Cod civil în cazul decesului persoanei ca urmare a vătămării grave a integrității corporale sau altei vătămări a sănătății dreptul la despăgubire îl au minorii până la împlinirea vârstei de 18 ani.

Astfel, instanța de fond a dispus încasarea din contul inculpatului a sumei de 3 000 lei lunar pentru întreținerea copilului minor Borga Ionuț (fiul lui Borga Galina) până la atingerea majoratului, în speță fiind irelevant faptul că A. Dubița nu este înscris în certificatul de naștere al copilului la mențiunea „tată”.

Tot aici, Colegiul penal lărgit reține și prevederile art.1419 alin.(4) Cod civil care stipulează că persoanele obligate să repare prejudiciul cauzat prin deces vor fi ținute să compenseze și cheltuielile de înmormântare necesare, *ținând cont de statutul social al defunctului și de obiceiurile locale, persoanei care le-a suportat.*

Referitor la cuantumul prejudiciului material legat de cheltuielile funerare și cuantumul prejudiciului moral dispus spre încasare în beneficiul succesorului legal M. Borga Colegiul reține că instanța de fond și-a argumentat concluzia vis-a-vis de acest aspect, argumente pe care instanța de recurs le acceptă și pentru a evita repetări inutile le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudență CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În continuare, Colegiul penal, verificând legalitatea deciziei contestate pe capetele de învinuire prevăzute de art.art.287 alin.(2) și 179 alin.(2) Cod penal, consideră întemeiat argumentul invocat în recursul declarat de partea apărării, prin care se indică că în cadrul ședinței de judecată din 19.06.2018 apărarea a solicitat aplicarea în privința lui A. Dubița a Legii nr.210 privind amnistia pe aceste capetele de acuzare, însă instanța în decizia adoptată nu s-a pronunțat asupra acestor solicitări, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art.6§1 CEDO.

În acest context, Colegiul penal lărgit menționează că la 29 iulie 2016 a fost adoptată și la 09 septembrie 2016 a intrat în vigoare Legea nr.210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (în continuare Legea nr.210 din 29 iulie 2016 privind amnistia).

Amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa. În acest sens, se reține că conform art.1 din Legea nr.210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, această lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal [...], dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art.2–9, 11 și 12.

Colegiul penal lărgit atestă că pe parcursul procesului penal, inculpatul A. Dubița, și anume la urmărirea penală și în prima instanță și-a recunoscut integral vinovăția, cauza fiind examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, iar în ședința de

judecată din instanța de apel a solicitat ca în privința sa pe capetele de învinuire prevăzute de art.art.287 alin.(2) și 179 alin.(2) din Codul penal să fie aplicate prevederile Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia.

Prin decizia sa, instanța de apel a respins ca nefondat apelul declarat de avocat în numele inculpatului și a admis apelurile acuzatorului de stat și succesorului legal al părții vătămate și avocatului acesteia L. David.

Analizând textul deciziei contestate Colegiul lărgit constată în conținutul acestuia nu se regăsește nici o mențiune despre solicitările invocate de apărare referitor la aplicarea amnistiei, precum și nici o argumentare a instanței vis-a-vis de această chestiune. În acest context, se menționează că instanța de apel la adoptarea soluției în cauză a omis să verifice prin prisma prevederilor legale și practicii judiciare relevante, dacă inculpatul A. Dubița întrunește sau nu condițiile necesare pentru ca în privința lui să fie aplicate prevederile Legii nr.210 din 29 iulie 2016 privind amnistia, din care motive decizia atacată urmează a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată. CtEDO a arătat că obligația instanței de a motiva hotărârea pronunțată, este aceea de a demonstra părților că au fost auzite (Tatishvili c. Rusiei, pct.58-1509/02 Hotărârea din 22.02.2007, Souminen c. Finlandei, pct.37-37801/97, Hotărârea din 01.07. 2003).

Cu referire la recursurile ordinare declarate de succesorul părții vătămate
M. Borqa și avocatul acesteia L. David.

Potrivit textului recursurilor declarate, recurenții invocă drept temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, care stipulează că, hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept atunci când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Totodată, Colegiul reține că, autorii recursurilor sunt de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de apel, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului și critică decizia doar în partea stabilirii pedepsei pe capătul de învinuire prevăzut de art.145 alin.(2) lit. a), e¹) și j) Cod penal, considerând că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentelor invocate de apelanți în aspectul vizat și anume că lui A. Dubița urmează a i se stabili cea mai aspră pedeapsă prevăzută de sancțiunea normei penale în baza căreia acesta a fost declarat vinovat, iar o altă pedeapsă mai blândă nu va atinge scopul pedepsei penale ținând cont de gravitatea infracțiunii și consecințele survenite.

Analizând decizia recurată prin prisma criticilor invocate de recurenți, Colegiul constată că temeiurile la care se referă autorii recursurilor persistă în cauză, deoarece, din conținutul hotărârii contestate, rezultă că deși instanța de apel soluționând chestiunea referitoare la individualizarea pedepsei a argumentat din care considerent a conchis că lui A. Dubița urmează a i se stabili pedeapsa sub formă de închisoare, însă nu a motivat în nici un mod de ce a respins solicitarea succesorului părții vătămate și avocatului acesteia de a stabili pedeapsa maximă prevăzută de lege.

În acest sens, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel, la individualizarea pedepsei aplicate inculpatului pe capătul de învinuire prevăzut de art.145 alin.(2) lit. a), e¹) și j) Cod penal, adică omorul unei persoane într-o formă agravată, cu premeditare, asupra unui membru al familiei și cu o deosebită cruzime nu a ținut cont de prevederile art.art.414 alin.(5) și 417 alin.(8) Cod de procedură penală, art.art.61, 75 Cod penal.

În aceste condiții, Colegiul concluzionează că argumentele recurenților cu privire la faptul că instanța de apel nu a dat răspuns la argumentele invocate în apelurile succesorului legal al părții vătămate și avocatului acestuia L. David, și-au găsit confirmare.

Generalizând cele menționate, Colegiul penal constată, că instanța de apel judecând cauza, nu a respectat cerințele art.art.414 alin. (5), 417 alin.(1) pct.7), 8) Cod de procedură penală, iar nerespectarea cerințelor stipulate în normele de drept sus menționate echivalează cu erori judiciare ce s-au soldat cu pronunțarea unei hotărâri nemotivate, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea condamnării lui A. Dubița în baza art.art.287 alin.(2) lit. a), 179 alin.(2) Cod penal și în partea stabilirii pedepsei în baza art.145 alin.(2) lit. a), e¹), j) Cod penal și aplicării pedepsei definitive conform art.84 Cod penal, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art.436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale asupra motivelor esențiale indicate în cererile de apel, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și de practica unitară, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de către succesorul părții vătămate Borga Maria, de către avocatul David Larisa în numele succesorului părții vătămate Borga Maria, de către avocatul Postica Serghei în numele inculpatului Dubița Anatolie și de către inculpat, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 iunie 2018, în partea condamnării lui **Dubița Anatolie** în baza art.287 alin.(2) lit. a), art.179 alin.(2) Cod penal și în partea stabilirii pedepsei în baza art.145 alin.(2) lit. a), e¹), j) Cod penal și aplicării pedepsei definitive conform art. 84 Cod penal și dispune rejudecarea cauzei în această parte în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale hotărâri contestate se mențin.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, în partea dispusă rejudecării cauzei, în rest, este irevocabilă, pronunțată integral la 21 martie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Victor Boico

Elena Cobzac